

והא אידי ואידי הלואה על המשכון קתני –

But it states both here and there; ‘He lent him with collateral’

OVERVIEW

The גמרא states that we cannot reconcile the view of ר"א (who maintains that המלוה is a ש"ח) and our משנה (which states that he is a ש"ש) by establishing our משכון, since the ruling of ר"א by a משכון שלא בשעת הלואה and the ruling of ר"א by a משכון בשעת הלואה (which indicates that it was הלואה). in both places it states המשכון.

משמע דמלוה חבירו על המשכון משמע בשעת הלואה¹ -

It seems from our גמרא that the phrase המלוה על המשכון indicates that the משכון was taken at the time of the loan.

תוספות asks:

ותימה דבפרק השולח (גיטין לו, א ושם דיבור המתחיל שאני) קאמר -

And it is astounding! For in פרק השולח the גמרא states -

תנן המלוה את חבירו על המשכון והמוסר שטרותיו לבית דין אינו משמט² -

We learnt in a משנה, ‘one who is המלוה על המשכון, or one who delivers his notes of debt to בי"ד, in these two cases שביעית is not משמט’ -

ומפרש התם דהמלוה על המשכון אינו משמט משום דקני ליה³ מדרבי יצחק⁴ -

And the גמרא explains there the reason משמט אינו המשכון, is because the המלוה acquired the משכון on account of the ruling of ר' יצחק. This concludes the citation from the גמרא there. תוספות asks -

והא לא קאמר רבי יצחק אלא שלא בשעת הלואתו -

But ר"י did not say that משכון קונה משכון, only if it was a הלואה, but משכון, but not by a משכון בשעת הלואה -

ועל המשכון משמע⁵ דאפילו בשעת הלואתו אינו משמט -

However the משנה, which stated המלוה על המשכון, indicates that even if it was a משכון, it is also not משמט! Why is it not משמט; he was not קונה the משכון?

¹ See רש"י פב, ד"ה על. We cannot say that 'והא אידי וכו' means that in both cases it refers to a הלואה, since תוספות maintains דברי ר"א, that by a הלואה שלא בשעת הלואתו he is a ש"ש even according to ר"א.

² He may collect his debt even after שביעית passed.

³ Since the מלוה acquired the משכון before שמיטה, it is as if he already collected his debt by taking the משכון; later he is merely exchanging the משכון (which is his) for payment from the לוה. See (however) footnote # 8.

⁴ ר"י derives from the פסוק (דברים [תצא] כד, יג) ולך תהיה צדקה of פסוק (so he is liable for it if it is lost or stolen). The ruling of ר"י applies only to a הלואה as תוספות points out.

⁵ See footnote # 1.

answers: תוספות

ויש לומר דכיון שלא בשעת הלואה קני ליה לגמרי⁶ מדרבי יצחק -

משכון the **acquires** the **מלוה** **שלא בשעת הלואה** And one can say; that since **completely, because of ר"י**, so -

בשעת הלואה נמי דליכא קנין אלא שעבוד⁷ אלים שעבודיה ליחשב ולא של אחיך בידך⁸ -
משכון, but merely a **קנין** in the **מלוה** as well, even though the **בשעת הלואה** **lien** (against it), this **שעבוד** is sufficiently strong that it should be considered **לא** **של אחיך בידך** (but not of your brother when it is in your hand).

offers a corollary: תוספות⁹

וכן בפרק כל שעה (פסחים דף לא,ב ושם דיבור המתחיל בדרכי יצחק) גבי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו -
And similarly in פרק כל שעה regarding a נכרי who lent money to a נכרי for his
חמץ; the **ישראל** took the **חמץ** of the **נכרי** as a (בשעת הלואה) the rule is -

עובר עליו¹⁰ משום דרבי יצחק¹¹ כדאמרין התם -

The **ישראל** **transgresses** the prohibition of **ובל ימצא** **בל יראה** **on this חמץ** which he took as a **משכון** **because of ר"י**, as the **גמרא** **states there** (even though it was a **משכון** - (בשעת הלואה); we will need to say -

התם נמי כיון דשלא בשעת הלואה קני אהני שעבודיה בשעת הלואה ליחשב כשל ישראל -
There too, since he acquires the משכון completely; his שעבוד on
the משכון is sufficiently effective that this משכון be considered as if it
belongs to a ישראל and therefore he is liable for **וב"י**.

takes this concept of אלים שעבודיה in the opposite direction:¹² תוספות

⁶ This means that he is liable for an object ואבידה. One who is liable for an object is deemed its owner (even if it is not actually his [like the משכון]), for the owner is the (only) one who suffers from the loss of his object. [However, the מלוה is not liable for אונסין even בשעת הלואה (according to תוס' ד"ה מנין [see תוס' ד"ה מנין where the dispute between רש"י and תוס' in this regard is discussed there]), but nevertheless he is considered to be קונה the משכון].

⁷ The מלוה does not own the משכון (בשעת הלואה) in the sense that he liable for it; however he has a lien against it, meaning that he can hold on to it until his loan is paid. This lien gives him sufficient leverage to exempt the מלוה from שמיטה. See 'Thinking it over' # 3.

⁸ The תורה writes regarding שמיטה (in טו,ג [ראה] דברים) ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידיך (and that which you have by your brother, your hand should let go), meaning any money which is owed to you (money which you have by your brother) you must forfeit. The ספרי interprets this פסוק to mean that only this which is אחיך (if the loan is by your brother) you have to be משמט, but not של אחיך בידך; if it is בידך (like a משכון) there is no דין of שמיטה. [This is different from what was mentioned in footnote # 3 (which would only apply by a משכון שלא בשעת הלואה)].

⁹ There will be a difference, however; by שמיטה the concept of אלים שעבודיה is effective even לקולא (that שביעית is not משמט), but by חמץ it is used לחומרא (that he is חייב בב"י וב"י). See footnote # 12.

¹⁰ One is only עובר on חמץ which belongs to you, but not on חמץ which belongs to others (the word לך excludes חמץ which does not belong to you). However if you are responsible for the חמץ (you are liable for גניבה ואבידה), you are עובר on חמץ.

¹¹ חייב בגניבה ואבידה; ש"ש מלוה על המשכון (שלא בשעת הלואה) renders a ר' יצחק.

¹² לחומרא, not only לקולא, (משכון בשעת הלואה) אלים שעבודיה maintains that תוספות.

וכן נכרי שהלוה לישראל על חמצו אי לאו דנכרי מישראל לא קני¹³ לא היה נאסר -

And similarly, a נכרי who lent money to a ישראל for his חמץ (the נכרי took the חמץ of a [שלא בשעת הלוואתו] ישראל as a משכון); were it not for the rule that a נכרי cannot acquire a משכון from a ישראל, the חמץ would not be forbidden because because, so the חמץ (hypothetically) belongs to the נכרי, if we would disregard the rule the משכנו שלא בשעת הלוואתו if it was עובר, but - **אף משכנו בשעת הלוואתו דלא קני -**

Even if the נכרי was משכנו בשעת הלוואתו, where the נכרי is not יצחק קונה מדר' יצחק, nevertheless -

כיון דשלא בשעת הלוואה הוה קני בשעת הלוואה נמי הוה אלים שעבודיה דנכרי -
Since בשעת הלוואה (hypothetically), so even בשעת הלוואה the נכרי would be קונה, so even בשעת הלוואה the נכרי is strong enough of the נכרי is strong enough -

שלא יצטרך לבערו -

That the ישראל will not be required to destroy the חמץ -

ואף על גב דהוי דישראל וקרינא ביה שלך¹⁴ -

And even though this חמץ belongs to the ישראל and we 'can read it' שלך it is yours -

מכל מקום מדאפקיה קרא מלא ימצא¹⁵ לא מחייב אלא כשמצוי לו לגמרי¹⁶ -

Nevertheless, since the limited the liability of חמץ by stating ימצא, therefore one is not liable for the איסור of ימצא, unless it is completely accessible to him -

וכיון דאלים שעבודיה דנכרי לא חשיב מצוי¹⁷ -

And since the חמץ which is a משכון (בשעת הלוואה) of the נכרי is strong, therefore the חמץ is not considered מצוי, so the ישראל will not be עובר ב"י וב"י by the נכרי, that חמץ is not considered מצוי, so the ישראל will not be עובר ב"י וב"י (הלוואה) -

חמצו של ישראל לא ימצא limits the liability of חמצו של ישראל לא ימצא offers support that חמצו של ישראל לא ימצא limits the liability of חמצו של ישראל לא ימצא

והכי נמי אמרין בפרק קמא דפסחים¹⁸ (דף נא, ושם דיבור המתחיל יחד) יחד לו בית¹⁹ אין זקוק לבער -

חמץ as לקולא (see footnote # 9) but not by חמץ, so תוספות will show now how it can be (theoretically) applied to לקולא as well.

¹³ See the גמרא there that נכרי מישראל ודאי לא קנה; the נכרי cannot acquire the משכון (שלא בשעת הלוואתו) from a ישראל. Since the גמרא there rules that the ישראל is עובר since נכרי מישראל לא קנה, this indicates that if נכרי מישראל לא קנה, the נכרי would not be עובר even if it was בשעת הלוואתו (which is the case the גמרא is discussing there).

¹⁴ This is especially so, since the אחריות of this חמץ is on the ישראל and not on the נכרי.

¹⁵ The word חמץ by itself would indicate that if the חמץ belongs to the ישראל, he is always עובר on חמץ; however the word ימצא limits the liability of a ישראל (even on his own חמץ) to a case where it is מצוי. See רב אשי there in פסחים.

¹⁶ See 'Thinking it over' # 2

¹⁷ See 'Thinking it over' # 1.

¹⁸ See ד"ה יחד לו בית, who has a different interpretation of יחד לו בית, so תוספות proof would not be valid.

¹⁹ This means he designated this house/room exclusively for the נכרי (חמצו של).

And indeed we also say this in the first פרק of מסכת פסחים, 'if the ישראל specified a house for the נכרי (to store the חמץ), the ישראל is not obligated to destroy' the חמץ - אף על גב דחשיב לגמרי כשל ישראל כיון דקבל אחריות²⁰ -

Even though it is considered the חמץ of the ישראל, since the ישראל accepted responsibility for the loss of the חמץ -

מכל מקום כיון דיחד לו בית אינו מצוי אצלו:

Nevertheless since he was יחד לו בית, it is not מצוי by the ישראל. This proves that שלך alone is insufficient it must also be מצוי in order to transgress ב"י וב"י.

SUMMARY

Since the משכון בשעת הלואה of a שעבוד the משכון שלא בשעת הלואה the קונה בע"ח is sufficient to exempt him from שמיטה and make him liable for נכרי חמצו של נכרי.

THINKING IT OVER

1. נכרי שהלוה על חמצו של ישראל, the ישראל would not be liable writes that by a תוספות. ²¹ אלים שעבודיה דנכרי לא חשיב מצוי משכון בשעת הלואה, since (hypothetically) even by a חמצו של נכרי. Why cannot we say that he would not be liable (really) since it is אינו מצוי אצלו?!

2. In the case of a חמצו על חמצו לנכרי the ישראל is חייב, simply because אלים פטור, the ישראל is פטור, נכרי שהלוה לישראל על חמצו, however in the case of a חמצו על חמצו, because it is אינו מצוי, but not because it is שעבודיה alone. Why?!

3. Why does תוספות find it necessary to say that since he is קונה, שלא בשעת הלואה, he is קונה when תוספות could have said ²²; בשעת הלואה נמי אלים שעבודיה, לגמרי מדר"י, therefore simply ²³?! קונה מדר"י שלא בשעת הלואה, what is the connection with אלים שעבודיה

²⁰ Generally we consider the owner of the חמץ to be the one who has אחריות on the חמץ. However by יחד לו בית it is different since it is אינו מצוי אצלו.

²¹ See footnote # 15.

²² See footnote # 7.

²³ See 112-5. # אוצר מפרשי התלמוד.